

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 147 • Maribor, torek, 24. decembra 1940 • Leto XV

Za naš Božič

Sredi krvave vojne, ki je zajela svet, med grmenjem topov, reglanjem strojin, zujanjem bojnih letal in treskom bomb, sredi ruševin nekdanjih cvetočih mest, na s trupli padlih vojakov posejanih bojnih poljanah, na gomilah tisočeri nemočnih žen, otrok in starcev, ki so postali žrtve krvavega spopada vseh in vsega, proti vsem in vsemu, kakor glasi načelo totalitarne vojne, praznuje človeštvo letos že svoj drugi krvavi Božič; praznik neutешnega hrepenenja, praznik neizpolnjenih želj po miru in odrešenju.

Iz običaja prastarih narodov, ki so častili sonce kot izvor življenja in zimski sončni obrat kot rojstvo in zmago sonca nad temo, toplote nad mrazom, zelenja nad beloleđenim oklepom, je nastal praznik krščanskega sveta, praznik v spomin rojstva pred skoro dva tisoč leti včlovečenega Boga, ki je prinesel bednemu človeštvu odrešenje s tem, da se je sam žrtvoval za posmrtno srečo vseh, ki vanj verujejo in mu zaupajo.

Neizpolnjeno pa je ostalo hrepenenje človeštva po boljšem in lepšem življenju, po življenju brez morečih skrbi, brez pomanjkanja, brez sovražstva in tisočeri jadov, ki dan na dan srečujejo človeka.

Težnja narodov po življenju, ki naj poteka v svobodi, enakosti, bratstvu, v miru in ljubezni, je slej ko prej neizpolnjena.

Božič je zato za milijone in milijone ljudstev praznik hrepenenja po tuzemski sreči in blagostanju, praznik vere v odrešenje, v katero so verovali Judje pred 2000 leti, zatirani pod rimskim gospodstvom, in v katero verujejo narodi, ki si stoje danes kot sovražniki nasproti, ki prelivajo kri in solze in jih tlačijo ena sama bolečina.

Odrešenja ni, toda odrešenje mora priti! Nikogar ni, ki bi veroval, da bi polje rodilo brez kmetovega truda in znoja; za nespametnega bi smatrali, kdor bi si upal trditi, da bo hisa zrastle iz tal brez dela pridnih zidarjev; in vsi vemo, da so komplicirani stroji, ki ustvarjajo čudeza, plod človeškega duha in dela človeških rok.

Vse je treba ustvariti, vse narediti. Posameznik je samo drobec v velikem ustvarjalnem procesu, ki nam kaže razvoj človeške družbe iz pradavnine, skozi vekove, v sedanjost in bodočnost.

Odrešenje in mir pa naj bi prišla sama od sebe?

Hrepenenje po odrešenju in miru, ki dobi vsako leto enkrat tako svečan in ganljiv izraz v prekrasni melodiji božičnih zvonov, je premalo, za njegovo uresničenje je treba več.

Predvsem mora človeštvo spoznati vir vsega zla in svoje nesreče. Nato mora svojemu hrepenenju dati povdarka s svojim hotenjem, s svojo voljo in delom za odrešenje in mir.

Ključ do spoznanja je nauk o zgodovini in razvojnih zakonih človeške družbe, ki sta nam ga izročila duhovna velikana Marx in Engels, ki sta nam obenem tudi pokazala izhod iz zagate — v katero je zašlo človeštvo — v socializem.

Zivljenje človeka je boj za obstanek s silami narave, ki si jih človek vsak dan bolj pokori in podreja svoji volji in svojim ciljem.

Ta boj je tako uspešen in delo tako plodno, da je preveč dobrin, ki se gomilajo po širnem svetu. Človeštvo pa je revno, ubogo, lačno, raztrgano, namesto v izobilju, živi v pomanjkanju.

Po svoji krivdi. Človeštvo je podobno kmečki družini, ki je napolnila kašče in shrambe. Skopi gospodar pa ji reže kruh tako tanko, da se vidi skozenj, med tem ko sam uživa ob žvenketu toljarjev, ki si jih je nagrabil za prodano žito.

Skopi gospodar s svojim ravnanjem le prečesto prisili svojo družino in svoje posele, da si gredo iskati dobroto k sosedu, ki seveda brani, kar je zakoličil s svojimi mejniki, zase in svojo družino. In včasih si zaželi skopi gospodar še sam sosedove zemlje.

Le redko si upa družina nastopiti proti skopemu gospodarju, pred katerim trepeta: eden iz strahu, drugi iz prepričanja, da bi kot upornik mogel biti ob dediščino in tretji iz kdo ve kakšnih ozirov. Največkrat pa vsi skupaj zidajo na to, da bo bolje, ko bo novi gospodar nasledil uprlega. Ko pa starega gospodarja odnese, pride novi in pesem se ponavlja.

Kar je družina v malem, je narod v velikem, kar je domačija v skromnem obsegu, je država v velikem, in kar je sosesa v malem, je skup narodov in držav na svetu.

Zaman je klic po odrešenju, kajti odrešenja ni. Judje so ga čakali pred Kristom in ga čakajo danes. Človeštvo se je že mnogokrat dvignilo proti gospodarjem, toda pustilo je, da so vstali novi in jim prepustilo svojo usodo, ne da bi si bilo zagotovilo svoje pravice.

Namesto pravice, si je izgovorilo milost. Tisočletja so pretekla, človeštvo pa ostaja opeharjeno v svojem pričakovanju in hrepenenju.

Zlo je treba lečiti pri korenini. Korenino zla, ki muči človeštvo poznamo.

Bombe na Sušak

Velika materijalna škoda. 7 ljudi lažje ranjenih

V noči na 22. t. m. ob 1.30 zjutraj so tuja letala preletela Sušak in vrgla nad mestom več bomb srednjega kalibra. Ena bomba je padla na gimnazijsko stopnišče, druga 200 m daleč proč. Pri eni hiši se je porušil prednji zid, da se vidi v notranjost. Bomba je na cesti skopala veliko jamo.

Očitno so bile bombe vržene z namenom, da porušijo železniško progo Sušak-Reka, ker so padle v bližini.

Eksplozija bomb je zbudila ljudi iz spanja, ki so planili na ceste, v strahu pred najhujšim. Ker so bombe poškovale električno napeljavo, je bilo mesto v temi. Poškodovan je bil tudi plinovod in vodovod, da je voda tekla po ulicah.

Od drobcev bomb je bilo ranjenih 7 oseb. Toda samo 26 letna Štefanija Rejakova je dobila bolj resne poškodbe

na licu od stekla. Vsled eksplozije je popokalo več šip na oknih, ki jih pa ne morejo nadomestiti, dokler ne pride nova zaloga iz Zagreba. V Sušaku brije ostra burja in je silen mráz. Ljudje se bodo morali iz poškodovanih hiš izseliti.

Stetala se je komisija civilnih in vojaških oblasti, ki bo ocenila škodo. (Avala)

Srditi boji v Albaniji

še vedno okoli Tepelenija in Klisure.

Grško vojno poročilo navaja, da so grške čete tudi zadnje dni kljub snegu in mrazu povsod napredovale. Zajetih je bilo veliko število vojakov in en polkovnik ter več častnikov.

Italijani se drže pred Tepelenijem, kjer se izliva reka Drinos v Vojušo in pred Klisuro, v dolini Vojuše. Grške čete operirajo na vrhovih mimo teh krajev, ki jih hočejo zavzeti posredno, ne da bi bilo treba tvegati frontalni napad. Pri Porto Palermo so Italijani poskusili protinapad z oklopnimi avtomobili, pa niso uspeli. Grki so sedaj 3 kilometre pred Himaro. Na severnem bojišču, pri vasi Lin, ob Ohridskem jezeru, so Grki zavzeli deset vasi, dasi se boji vrše v skoro en meter globokem snegu in snežnem metežu. Grki so zasedli tudi vas Gamš, ki leži 32 km od Elbasara.

Grški rušilci so v Jadranskem morju

patruljirali do otoka Sassena pred Valono, ne da bi bili trčili ob italijansko brodogeje.

Grki so na severni fronti postavili v boj nove modele brzostrelnih topov, čijih učinek je izredno velik. Italijanska letala se trudijo, da bi te baterije odkrila in uničila.

Pri Tepeleniju so angleška letala sestrelila 4 italijanska.

Italijani na albanskem bojišču

(Stefani.) Ustavljene so bili vsi sovražni napadi v ognju italijanskega topništva. Letala so bombardirala zbiranje grških čet in sestrelila 11 angleških letal, dočim so Italijani zgubili samo 4. Nekaj bomb je v noči na 22. t. m. ka. hiša. Italijanska vojna mornarica je obstreljevala grško obalo.

Boji okrog Bardije

Kdaj bodo prešli Angleži v glavni napad?

(Reuter.) Boji v severni Afriki so v zastoju. Angleži zbirajo svoje sile za napad na obklojeno italijansko pristanišče in trdnjavo Bardijo v Libiji. V Libiji se nahaja del 10. italijanske armade, pod poveljstvom generala Bertija.

Prvotno se je domnevalo, da je general Berti s svojim štabom zapustil Bardijo. Sedaj se je pa izkazalo, da tak umik ni bil več mogoč. Italijanska armada razpolaga v Bardiji z velikimi rezervami hrane in streliva ter oprta na izredno močno zgrajene utrdbe lahko nudi močen odpor napadajočim Angležem. Angleži pa izjavljajo, da bodo napadli mesto, ko bodo smatrali, da bo mogoče napad izvesti s čim manjšimi žrtvami.

Ni verjetno, da bi Italijani poskušali

kakšno protiofenzivo preko Tobruka, ker bi morali svojo armado poslati po cesti ob obali iz Bengazija, kar pa je nemogoče, ker ta edina cesta leži pod ognjem angleških topov.

Angleška letala tudi stalno bombardirajo vsa italijanska letališča v severni Afriki.

V prvih 12. dneh ofenzive je bilo sestreljenih 88 italijanskih letal, 56 je bilo uničenih na tleh, dočim so Angleži izgubili 13 letal. Te neenake izgube izvirajo odtod, ker so bila angleška letala pri napadih v premoči.

Angleško vrhovno poveljstvo polaga veliko važnost na to, da vojna mornarica blokira otočje Dodekanez in pa italijansko vzhodno Afriko.

Napadi na Italijo.

V noči na 22. t. m. ponoči so angleška letala na svojem poletu iz Anglije napadla pristanišče Porto Margero v severni Italiji, ki leži nasproti Benetk. Letala so metala bombe na tamošnje čistilnice nafte in doke. Opaženi so bili veliki požari. Letala so preletela 2300 km dolgo pot in so se vrnila brez izgub v svoja oporišča.

Italijani o vojni v Afriki

(Stefani.) V Libiji so topniški boji. Italijansko topništvo je obstreljevalo angleške motorizirane oddelke. Nek rušilec je sestrelil sovražno torpedno letalo. Zlasti hudo so bila obstreljevana ojačenja, ki jih zbira sovražnik, in neko pristanišče v bližini fronte, kjer so na-

Liverpool in Berlin

(DNB.) V noči na 20. t. m. so nemška letala metala bombe na London, na kraje v južni in srednji Angliji, zlasti pa na pristaniške in tovarniške objekte v Liverpoolu. Angleži sami priznavajo, da je napad trajal več ur in je povzročil znatno škodo, tudi mrtvih in ranjenih je precejšnje število, ker so bila bombardirana še razna druga naselja v dolini reke Mersey.

(Reuter.) Angleži so v noči na 21. t. m. napadli z letali Berlin, kjer so po nemških poročilih bombe zadele razne zgodovinsko važne mestne okraje, med drugim tudi berlinsko stolnico, kakor so zadele nemške bombe pred nedavnim časom glavni oltar v katedrali sv. Pavla v Londonu. Bombe so v Berlinu ubile 6 ljudi in 17 ranile.

Angleška letala so nadalje bombardirala Gelsenkirchen, Köln, Mannheim, Rotterdam, Calais, Ostende, Mliessingen in ob zori dne 22. t. m. pristanišče vojne mornarice Wilhelmshafen. Angleži trdijo, da so opazili v pristaniščih ob Kanalu večje gibanje čet in so zato postali opretni. V noči na 21. t. m. so letala napadla na Norveškem železnico Oslo-Bergen, po kateri Nemci prevajajo čete.

Bombe na Irsko

Nemška letala so metala bombe na dva kraja na Irskem. Napad ni zahteval žrtev. Izvršen je bil seveda nehote.

Kitajci napadajo Japonce

Tass poroča, da so v pokrajini Čekiang Kitajci napadli progo Hankau-Nanking in posadke, ki so tamkaj razmeščene. Napad je uspel. Kitajci so vzeli precej Japoncev in zaplenili mnogo vojnega materijala. V pokrajini Kiangsi so dne 17. t. m. čete kitajske nankinške vlade izjavile, da prestopajo na stran Čankajškega. Na južnem Kitajskem je pri nekem spopadu bil ubit poveljnik neke japonske garnizije in zajetih več Japoncev.

Se preselitev Nemcev iz SSSR. Poznanjski dopisnik lista »National Zeitung« poroča iz zanesljivega vira, da bo še naknadno izvedena preselitev Nemcev iz Letске in Estonske. Preseljeno bo skupno 10.000 Nemcev. Kmalo bo začelo tudi preseljevanje 50.000 Nemcev iz Litve.

Pridelek koruze je bil letos v vseh baškanskih državah zelo dober.

Nemške grožnje Zedinjenim državam

Zaradi zaplembe nemških trgovskih ladij in pomoči Angliji

Iz Berlina poročajo, da je nek uradnik nemškega zunanjega ministrstva izjavil, da pomeni zadržanje Zedinjenih držav proti Nemčiji zbadanje z iglo. Zlasti velja to za ameriško namero, da odstopi ves vojni material in orožje Angliji na posodo in da bo zaplenila nemške ladje v ameriških lukah ter jih izročila Angliji v uporabo. Nemčija smatra te zadeve kot zelo resne in jih vlada proučuje.

Tri ure po objavi teh izjav se je v Washingtonu sestal ožji vojni obrambni svet na svoje prvo zasedanje. To je znak, da tudi v Washingtonu jemljejo nemške izjave resno in da so pripravljene na vse. Listi pišejo, da Nem-

čija ne more ničesar spremeniti na zadržanju Zedinjenih držav v sedanjih vojni, ker je to zadržanje volja ljudstva.

Nemška vlada je zahtevala med drugim tudi odpoklic treh uradnikov ameriškega poslanstva v Parizu, ker so ji zaradi svojega delovanja postali ne ljubi. Ameriška vlada bo tej želji ugodila, ker je to običajno, s tem pa še ni rekla zadnje besede v tej zadevi.

V inozemstvu ponekod mislijo, da bi Nemčija utegnila napovedati Zedinjenim državam vojno, ker računa s tem, da bi v tem slučaju morala Japonska priti na pomoč.

POSLEDNJE VESTI

Italijansko vojno poročilo. Dne 22. t. m. je bil položaj na meji Libije nespremenjen. Napadi Angležev so bili odbiti. 9 italijanskih letal je sestrelilo 3 angleške. Ob libijski obali je bil zadet en angleški pomožni rusilec.

Angleži so v noči na 22. t. m. bombardirali lagune pri Benetkah brez škode. Pri Krfu je bila potopljena ena angleška ladja, ki je vozila živež za Grke.

Nemško vojno poročilo. Dne 22. t. m. in v noči na 23. t. m. so nemška letala omejila svoje delovanje na izvidniške polete. Silovito pa je bila bombardirana neka tovarna aluminija na škotskem, potem pa industrijska središča Manchester, Bristol, Liverpool in Southampton. Minirane so bile angleške luke. Angleški napadi na zahodno Nemčijo so povzročili malo škode. 1 nemško letalo se ni vrnilo.

Angleško vojno poročilo. Dne 22. t. m. se je nadaljevalo obkoljevanje Bardije. Se vedno prihajajo angleška ojačenja iz Egipta v Libijo. Maršal Graziani je poslal Mussoliniju obširno poročilo o položaju, ki pa še ni bilo objavljeno. — Ponoči na 23. t. m. so angleška letala že četrtič v enem tednu napadla Mannheim. — Nemci so več ur bombardirali Manchester in Liverpool. 2 nemški letali sta bili sestreljeni.

Grško uradno poročilo. Grki so bili 22. t. m. v neprestanih bojih z umikajočimi se Italijani. Sestreljenih je bilo 18 italijanskih letal nad Albanijo. Italijani imajo težke izgube.

Za angleškega poslanika v Washingtonu je bil imenovan lord Halifax. Zunanji minister pa je postal Eden, doslej vojni minister.

Zedinjene države so zaprosile mehško vlado za dovoljenje za uporabo nekaterih letališč.

Nad 2 milijona vojnih ujetnikov je že v tej vojni. Rdeči križ v Ženevi, ki posreduje pošto, je doslej odpremil nad 10 milijonov pisem za te ujetnike in njih svojce oziroma znance.

Slovaški vojak je zabodel nemškega omladinca. V Bratislavi je 22 letni vojak slovaške armade zabodel 16 letnega nemškega omladinca Jožefa Tuliša. Vojaka so prijeli. DNB.

Francoška kolonijalna posest je ostala nedotaknjena, kljub porazu, ki ga je doživela Francija. To znači, da je prebivalstvo v kolonijah s Francijo, ker je ta z njim vedno dobro ravnila, zadovoljno. Havas.

Štrigova bo v kratkem priključena banovini Hrvaški, je izjavil knezoškoč, ki se je dne 22. t. m. mudil na posvetitvi cerkve v tem kraju. Hrvti stalno zahtevajo Štrigovo za se.

Tobak bomo prodali Nemčiji, v ta namen so prišli predstavniki nemških tobačnih tovarn na pogajanja in po vzorce tobaka v Dubrovnik.

Odredbo o minimalnih mezdah osebja v gostinskih obratih je objavil »Službeni list« z dne 21. decembra t. l. Pomožno osebje v gostinskih podjetjih je po odredbi deljeno v tri kategorije: 1. v kvalificirano pomožno osebje ne glede na starost; 2. v nekvalificirano pomožno osebje nad 18 let, ki prejema obvezno ali neobvezno napitnino in nekvalificirano pomožno osebje, ki ne prejema niti obvezne, niti neobvezne napitnine; 3. v nekvalificirano pomožno osebje pod 18 let, ki ne prejema napitnine. V prvi krajevni skupini: Ljubljana, Maribor, Celje, Bled, Sv. Janez, Sv. Duh in Ukanca ob Bohinjskem jezeru, Kranjska gora, Rogaska Slatina, Dobrna, Laško, Rimske toplice, Slatina-Radenci in Gozd Martuljek, znašajo minimalne mezde na uro: za kvalificirano pomožno osebje (prva kategorija) v podjetjih I. kategorije din 5, v podjetjih II. kategorije din 4,50; za nekvalificirano pomožno osebje, ki prejema obvezno ali neobvezno napitnino in nekvalificirano pomožno osebje nad 18 let, ki ne prejema napitnine (II. kategorija), znaša minimalna mezda v podjetjih I. in II. kategorije din 4 na uro; za nekvalificirano pomožno osebje pod 18 let, ki ne prejema napitnine (III. kategorija) pa znaša minimalna mezda v podjetjih I. in II. kategorije 3 din na uro. V vseh ostalih krajih (II. krajevna skupina), kjer znaša minimalna mezda za kvalificirano pomožno osebje din 4, za nekvalificirano pomožno osebje iz II. kategorije din 3,75 in za nekvalificirano pomožno osebje iz III. kategorije din 3 na uro. Pri mesečni plači se računa 25 delavnikov na mesec. Prejemki v naravi se v prvi skupini podjetij I. kategorije računajo: vrednost hrane z din 14, v podjetjih II. kategorije z din 13, stanovanje 2 din na dan; v krajih II. skupine hrana 13 din, stanovanje 2 din. Osebje, ki dobiva hrano v podjetju, ima pravico na hrano za vse dni v mesecu. V podjetjih, kjer je uvedena obvezna nagrada za postrežbo, prejema pomožno osebje, ki dobiva to nagrado, namesto mezde te le pavšalne zneske: a) plačilni natakari in natakari dobijo poleg hrane in pripadajoče obvezne nagrade za postrežbo mesečni pavšal din 300; če vsi ti prejemki ne dosežejo višine minimalne mezde, se mora doplačati še razlika. Ostalemu pomožnemu osebju pripada poleg hrane, obvezne nagrade za postrežbo še eventualna razlika med prejemki v naravi in nagrado za postrežbo na eni strani ter minimalno mezdo na drugi strani. V podjetjih, kjer ni uvedena obvezna postrežba, se sme na račun neobvezne postrežbine odtegniti 30 odst. minimalne mezde, toda le tistemu osebju, ki dobiva neobvezno postrežbino. Kjer je imelo osebje doslej boljše plačilne pogoje, ostanejo ti v veljavi. Ta odredba stopi v veljavo v 15. dnehu po objavi v »Službenem listu«.

Dama in po svetu

Novi predsednik katoliško - konservativnega gibanja v Sloveniji dr. Kulovec je v spremstvu bana dr. Natlačen odpotoval v Beograd, kjer je bil sprejet pri knezu namestniku Pavlu in predsedniku vlade.

Za upravnika senata do izvolitve predsednika je bil z uredbo o izvajanju proračuna senata imenovan predsednik vlade in notranji minister Dragiča Cvetković. Novi upravnik ima pravico razpolagati s proračunom senata, bodisi sam, bodisi po pooblaščenih namestnikih.

Železniška potniška in tovarna tarifa bo s 1. januarjem povišana. Prvotno se je domnevalo, da bo zvišana samo potniška vozna, sedaj pa poročajo, da bo od 25 do 50 odst. povišana tudi tovarna.

Maksimalne cene za usnje je določila banska uprava. Cena za krupone (podplate) je od din 92 do din 102 za kg, podplati iz vrane kože stanejo kg din 55,50 do din 63, okrajniki pa kg din 46,50 do din 50,50. Črna kravina stane din 134 za kg, rjava je za 4 odst. dražja; teletina črne barve stane kg din 150 do 170, rjava din 206 do din 230; goveji boks za kvadrat din 17 do din 28, telečji boks za kvadrat din 20,75 do din 25,25. Razen tega je še luksuzno usnje, za katerega ne veljajo maksimalne cene. Na podlagi teh cen bi se morali podplati poceniti. Maksimiranje cen usnju je treba pozdraviti, železi bi bilo samo še, da bi bilo usnja dovolj na razpolago.

Za odkup tobaka bo izdala monopolska uprava letos eno milijardo dinarjev. Tobak bo plačala za skoro 50 odstotkov dražje kot lani, po 20 do 40 din za kg.

Hrvaška banovina ne bo izvažala drv vse dotlej dokler ne bo sama v zadostni meri preskrbljena, pravi banska uprava v Zagrebu. Ako bodo ostale banovine postopale po tem vzgledu, bo pač enim manjkalo eno, drugim pa drugo. Z organiziranim gospodarstvom to nima nič skupnega.

Maršal Badoglio ne bo igral vloge maršala Petaina. Iz Rima poročajo, da so brez vsake podlage vesti tujege tiska, da se je maršal Badoglio, ki je bil načelnik generalnega štaba, umaknil v zatišje, da bo potem kot zaupnik kralja igral enako vlogo kot Petain v Franciji.

Izprememba v italijanski vladi? Po poročilu »New York Times« bo prišlo do izpremembe v italijanski vladi. Zunanji minister grof Cianeo bo verjetno imenovan za veleposlanika v Tokiu. Isti časopis poroča, da so nemške čete na potu v Italijo, kar potrjujejo tudi potniki, ki so prispeli iz Italije.

Poljski maršal Rydz Smigly pobegnil. — Romunsko uradno poročilo javlja, da je bivši poljski maršal in vojni minister Rydz Smigly, ki je bil interniran v nekem samostanu v Tasmanu v Karpatih, neznan kam pobegnil. Poleg romunskega orožništva iščejo pobeglega tudi organi nemške tajne policije in oddelki nemške vojske. Uvedena je stroga preiskava, vse luke so zaprte.

Med zasedeno in nezasedeno Francijo je po poročilu »Ass. Press.« nemška oblast odredila popolno zaporo meje.

40 madžarskih parlamentarcev bo 18. januarja službeno obiskalo Beograd, v 11. 1942.

Tudi sovjetski poslanik Plotnikov se je poklonil mrtvem truplu dr. Korošca v Beogradu. — Sožalje vodstvu JRZ v Sloveniji pa je izrekla žena dr. Stojadinovića.

Povišanje posrednih davkov napoveduje »Jugoslavanski Kurir«. Baje bo s 1. januarjem povišan davek na poslovni promet od sedanjih 2,5 odst. na 3 odst. Luksuzni davek, ki znaša dozdaj 12 do 20 odst., bo znašal s 1. januarjem od 15 do 40 odst. Prav tako napovedujejo povišanje trošarine in povišanje taks.

Tovarniška cena jedilnega olja je bila te dni v banovini Hrvaški znižana od din 20,79 na din 19,58. Dne 21. t. m. pa se je v trgovinskem ministertvu vršila konferenca o cenah jedilnega olja, ki je sklenila, da se cene jedilnega olja znižajo v vsej državi kot v banovini Hrvaški. S tem v zvezi bo urad za nadzorstvo nad cenami tudi določil cene jedilnemu olju v trgovini na debelo in drobno.

Zastoj vlakov s premogom za Italijo. Italijanske železnice so obvestile našo železniško upravo, da ne morejo prevzeti vlakov iz Nemčije, ki gredo čez našo državo. Zato je dne 22. t. m. običajno na raznih naših postajah niz teh vlakov. Kakš dolgo bo oviran promet z Italijo, se ne ve.

Konferenca o izvozu perutnine in jajc, ki je sklicala direkcija za zunanjo trgovino, se je te dni vršila v Beogradu.

Zagreb ne bo brez moka in sladkorja za Božič, piše »Hrvatski dnevnik«.

Se en angleški aeroplan so našli razbit v Črni gori. Na višinah 2000 m nad Kruškim poljem pri Nikšiču so našli sedaj razbito drugo angleško letalo, ki se je ponesrečilo istočasno s prvim, pred dobrim mesecem dni. Vsi štirje člani posadke so seveda mrtvi.

Mraz ne more pregnati nogometsev. V Zagrebu sta v nedeljo igrala Gradjanski Perencvaros (Budimpešta) 3 : 1, v Beogradu pa Concordia (Zagreb) : BSK 3 : 2.

Koliko je orožja za 150 milijard dinarjev? Podpisan je dogovor o dobavi orožja Angliji iz Zedinjenih držav, glasom katerega bo dobila Anglija 60 trgovskih ladij po 9000 ton, 12.000 letal in 2500 težkih tankov ter veliko količino municije in ostalega vojnega materiala za skupno vsoto 750 milijonov funtov ali 150 milijard dinarjev.

Angleški zunanji minister lord Halifax poudarja najbrž za poslanika v Washington, dočim utegne Lloyd George vstopiti v vlado kot minister brez listnice.

Koledar »Cankarjeve družbe« bodo dobili poverjeniki še pred novim letom. O tem obveščamo naše čitatelje, ker dobivamo iz njihovih vrst vprašanja, kdaj bo koledar izšel. Letošnji koledar bo sicer edina publikacija »Cankarjeve družbe«, bo pa zato res pester in bo nudil zabavno in podučno čtivo. Kdor pa še ni naročil koledarja, ga lahko naroči pri »Cankarjevi družbi« v Ljubljani, p. p. 280; plačati pa mora din 10 v naprej in din 1,50 za poštnino.

Delavski žepni koledarček v založbi Strokovne komisije za Slovenijo je izšel in se dobi pri vseh podružnicah strokovnih organizacij. Letošnji koledarček je pravi pravni svetovalec delavca v socialnih vprašanjih. V sestavku dr. Reismana o delavski socialni zakonodaji so vpošteevane vse nove uredbe in sodne odločbe, kakor tudi spremembe minimalnih mezd do konca meseca novembra. Tudi sprememba mezdnih razredov v delavskem zavarovanju je že vnešena v koledar, česar drugi koledarji, ki so izšli poprej, še nima. Koledar se sam priporoča.

»Delavska Politika« ne dobiva nobenih subvencij, zato povsod naj navedemo takoj!

A. M. de Jong:

Čuden cerkovnik

»OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA«

»Prosi za milost, ti veliki grdavž, ali pa te premlatim, da bo godlja iz tebel!«

Flirefleter je obupno prosil milosti. Bilo je čudno videti, kakšen strah je imel pred Mereyntjevimi pestmi; ta pa je bil tako prevzet svoje zmage, da je prav pošteno poskakoval na nemočnem trupu svoje žrtve, ki je stokala in ječala, dočim se ji je obraz krčevito pačil kot od bolečin; udano je prosil, da bi mu bilo prizaneseno.

»Ako mi oblubiš, da mi boš povedal kakšno zgodico!« je bil Mereyntjev pogoj; v stiski, v kakršni je bil, je Flirefleter naglo pristal.

Sedaj je mali zmagovalec stopil na stran in veliki premaganec je vstal, se ogledal okrog sebe, ako se svet ni kaj spremenil, odkar je bil tako sramotno poražen. Onostran jarka je stal rjav konj in s svojimi velikimi, svetlimi očmi začudeno gledal oba veterinjaka, ki sta se vreščoč prekopicavala po travi.

»Tristo zelenih!« je vzkliknil Flirefleter srdito. »Ta grdi gugalni konj stoji tu in se mi predrzno smeji, ker sem zgubil! Le čakaj, ti!«

Med krikom in vikom ter krileč z rokama je skočil čez jarek proti konju, ki se je v paničnem strahu pogljal v dir. Zemlja se je tresla pod njegovimi kopiti in kepe črne grude so letele izpod kopit na vse strani. Flirefleter se je pripogibal od smeha in je

[19

od samega veselja, nevede, čofnil z nogo v jarek. Takoj se je nehal smejeti in osuplega obraza potegnil svojo nogo zopet na suho, in to tako naglo ter s tako prestrašenim obrazom, da se je Mereyntje režal do onemoglosti.

Flirefleter je skočil nazaj čez jarek. Mokro nogo je dvignil in stresal z njo, da je voda škropila na vse strani, obenem pa je tožil z očitajočim glasom:

»Ali se moraš zaradi tega tako smejeti, ti nepridiprav? ... Le čakaj... ti bo že še prešel smeh!«

»Ko je bilo pa vendar tako smešno,« se je smejal Mereyntje še kar naprej.

»Za me ni bilo zabavno,« je zagotavljal Flirefleter. »Toda ti se raduješ nad nesrečo drugih. Ali ne veš, dragec, da je to smrtni greh? Ne pozabi tega — ti!«

»Oh, ti se norčuješ,« se je branil Mereyntje, ki se je takoj zresnil. Jaz sem se smejal samo zaradi tega, ker si rezal tako smešne obraze.«

»No, potem pa pojdi, greva dalje,« je vzdihnil cerkovnik. »Ti imaš tako zmeraj prav.«

Molče sta šla drug poleg drugega. Mereyntje je postal zamišljen, odkar ga je Flirefleter spomnil na smrtni greh. V mislih je primerjal svojega novega tovariša z onim prejšnjim. Nenadoma je vprašal:

»Ali ti veruješ v Boga?«

»No, seveda,« je odgovoril ta brez obotavljanja. »Kako bi mogel biti tako neumen in ne verovati v Boga?«

»Vrč pa ni veroval v Boga,« je rekel Mereyntje resno; pričakoval je odgovora, kakor ga je tolikokrat slišal od svoje stare matere in mnogih drugih: »Zato se je tudi pogubil.«

Toda Flirefleter je rekel mirno:

»Motiš se, Mereyntje: on je veroval v Boga.«

Kot da bi strela udarila vanj, je obstal na mestu.

»Sam mi je rekel, da ne veruje v Boga.«

»In vendar je veroval v Boga,« je trdil Flirefleter odločno. »Toda to je drugi bog, kot pa je tisti, v katerega veruješ ti, in tudi drug, v katerega verujem jaz.«

Mereyntjeju se je zavrtelo v glavi in mehanično je ponovil besede iz katekizma:

»Samo en Bog je.«

»Seveda,« je pritrdil Flirefleter velikodušno; toda nekam čudno je dostavil: »za vsakega človeka je samo en bog.«

Mereyntje je bil samo deloma zadovoljen. Gledal je v resni obraz visoko raslega moža poleg sebe, ako se mogoče ne norčuje iz njega.

Čez nekaj časa je vprašal:

»Flirefleter, kdo pa je prav za prav močnejši: Bog ali hudič?«

»Hudiča ni,« je rekel Flirefleter mirno.

Deček ga je začudeno pogledal.

»Kako pa ti to veš?« ga je vprašal.

»Nikoli ga še nisem videl,« je odgovoril drugi lagotno.

»To so prazne čveke,« je trdil Mereyntje, in da bi svojim neovrženim trditvam dal več poudarka, je dejal:

»Ali si mogoče ljubega Boga že kdaj videl, ti?«

V svoje začudenje mu je ta takoj podrobil nazaj:

»Teja pa res vidim vsak dan; ali ti ne?«

Božič

Ledeno mrzel veter brije po mestnih ulicah. Zaganja se v vrata revnih hiš, za katerimi drgetajo od mraza telesa siromakov. Tam, kjer se je vgnezdilo pomanjkanje, si utira veter tudi svojo pot. Zato pa Božiček, za katerim se tako hrepeneče ozirajo otroške oči, ne najde toč vhoda. In danes je Božič.

vrnem zvečer, si bova privoščila kaj toplega za pod zobe. Le potrpi, prihodnje leto, ako nama bo šlo bolje, bova imela zopet božično drevo, letos pa je trda za denar. Torej napravi vse kot je treba in bodi priden.»

»Niti drevesčka nimam letos,« je jokala Ivan, »niti drevesčka...«

Izpod sivega neba se vsipljejo svetlo bele snežinke. Otroci se opajajo ob pogledu na ples snežink, ki prehaja v divji metež — in že so s sanjami na cesti, da bi si z veselimi razpoloženjem krajšali čas, ki jih še loči od božičnega večera. Svetle oči pričajo o njihovem blaženem božičnem sanjarjenju, ki naj se nočjo uresniči.

Skoro se že mračni in belo se svetijo strehe mestnih hiš. V prodajalnah je živo. Ljudje z zavoji pod pazduhami stopajo naglo po cestah in se zavijajo v tople plašče.

Po temni ulici v predmestju se plazijo deček. Joka. Neusmiljeno ga zbada veter z ledenimi iglami v obraz. Lica ga bole. Nemir ga je gnal z doma. Pogled na druge, ki uživajo v veselju, ga opaja in mu pomaga pozabiti lastno gorje. In še nekaj: Ali ni hotel napraviti svojih materi veselje, čisto majhno skrivno veselje? Da, tudi to ga je gnalo na cesto. Otožnost se loteva dečka.

Prejšnji Božič je živel še oče, takrat je dobil še darila. Prav posebno jih je bil vesel, ker je vedel, da je bil Božiček oče. Kaj vse se je od tedaj spremenilo. Oče je umrl spomladi. Ljudje so rekli, da je bil jetičen in da je zbolel vsled težkega dela. Bil je pilar. Komaj je oče zaprl oči, sta bol in skrb napolnila sobo. Kaj vse je bilo treba odpradati, predno je mati dobila delo! In ko je bila zaposlena, še dolgo ni zadostovalo za življenje. Ob nedeljah je prala in ponoči šivala. Tako se je zopet približal Božič. Kaj je rekla mati, ko je danes zjutraj šla na delo?

»Bodi priden, Ivan, pospravi v sobi in ko se

Med tem se je stemnilo in Ivan je obstal pred nekim prodajalcem božičnih drevesc, ki jih je imel na zalogi še celo kopico. Prevzet vroče želje, so mu obviseli pogledi na čisto majhni smrečici.

Ko bi le imel nekaj čisto majhnega, in če bi bila tudi samo vejica! Mati bi se gotovo radovolja. In med tem ko se je prodajalec pogajal z neko ženo glede nakupa neke smrečice, je s svojimi majhnimi, neokretnimi rokami pograbil na tleh ležečo vejico. Prestrašen jo je skušal skriti in steči.

Prodajalec je postal pozoren na malega dečka v ponošeni obleki, ki se je smukal okrog njegovih smrek. In ko je hotel Ivan s svojo vejico pobeigniti odondod, ga je že zgrabila surova roka prodajalca. Vso svojo jezo, ki je kuhala v njem zaradi slabe kupčije, je znesel nad dečkom.

»Ti tat, tatinski, krasti si upaš, ti nesnaga, ti! Par klofut si zaslužil!...«

Od udarcev je Ivan zajčkal — toda prsti so še vedno krčevito oklepali vejico. Surovo mu jo je sedaj iztrgal prodajalec in ga sunil, »tatu«, od sebe.

»Pojdite no, pojdite, vse kar je prav, zaradi take vejice pa res ni bilo treba otroka tako preteptati, kaj pa boste s temi vejicami, saj jih itak morate zavreči.«

»Ako ne bi bil gledal, bi mi bil poba odnesel celo drevo. Zato je bolje, da mu jih človek takoj par primaže, četudi je bila samo vejica. Z malim začne...«

Ko je žena z drevesčkom zavila v sosednjo ulico, je stal nek deček pred vrati neke

skimi torbami, povodni mož, nočni trubač, stare ženice, ciganke, lovci v snegu, orač na pomladanski njivi, žanjice, otroci na pašji, pri pečenju krompirja, zapravljivčki v vaški gostilni. »Bila je jedna babka, ki je prodavala jabka«, vse, kar je umetnik videl med svojim narodom po širni domovini Češke in Slovaške, tudi dobrodušnega berača ob cesti, vse je s toliko ljubeznijo, natančnostjo in ljubeznijo svoje duše narisal, da je res oživel vsa tista lepota ljudske pesmi, ki je skozi stoletja oblikovala notranost češkega naroda, da je zrastle v tisto kulturno višino, ki mu je končno izvojevala ugled vse Evrope in v prekomorskih državah.

Skoro sem proti svoji volji zašel malo preveč v kramljanje o teh ljubkih pesmicah in slikah Alešovega »Špaličeka«. Prav za prav sem hotel povedati našim čitateljem le to, kako je prišla knjižica na moje mizo.

To pa je povest dveh, ki sta prišla nekako pred tridesetimi leti v Maribor iz Morave in Češke, ona Mařenka, doma tam nekje z rodovitnega polja Hane na Moravi, on, Vaclav pa iz Severne Češke, kjer je bila že takrat doma industrija.

Mařenka je prišla v Maribor kot dobra češka kuharica s tovarnarjem, ki se je utaboril v Mariboru, Vaclav pa je bil že nekaj časa v tukašnji železniški delavnici, kjer je bil takrat že cel kader čeških profesionalistov, ki so šli s trebuhom za kruhom in so se takrat shajali v svojem »Českem klubu«, v mariborskem »Narodnem domu«.

Sončnega poletnega dne se je Mařenka na mariborskem trgu pri nakupovanju pogajala s kmetico, pa se nista mogla sporazumeti, ker je Mařenka znala še samo češki, a kmetica je slovenski. Vaclav pa je užival svojo prsto nedeljo in hodil med dolgimi vrstami kmetic in opazoval dobrote domačega trga. Naenkrat sliši Mařenko, brhka je bila, mlada tudi, pa se je seve takoj vmešal za tolmača. Tako je

hiše in jokala. Bil je Ivan. Takoj ga je spoznala.

»Le nikar ne joči, mali, saj ne boli tako hudo. Je pač surovina. Glej tu imaš, pa ti jaz dam vejico.« Zensko materino srce ji je narokovalo besede.

In ko je Ivan objokan in vendar vesel prišel domov, z vejico v rokah — matere že ni bilo več. Napisala mu je listek in ga pustila na mizi:

»V zavojčku je klobasa in kruh. Jej in potem lezi spat. Jaz moram še na ulico, kidat sneg. Jutri ti prinesem Božička, Tvoja mati.«

Ivan ve, zakaj je šla mati z doma. S solzami je povžil kruh. »Oh, mati je tako dobra, — toda danes bi naj bila ostala tu! Prinesel sem ji vejico. Da bi se vsaj lahko veselila z menoj!«

Solze v očeh, je legel v posteljo. Ne more se umiriti in nikakor se ga noče oprijeti bla-

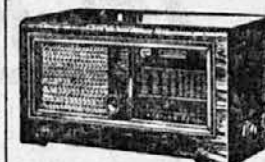
Tone Maček:

Božič evakuiranih otrok

Starejšo je sestrico vprašal otrok:
zakaj pa prav danes rodil se je Bog,
zakaj ravno danes je praznik miru,
zakaj pa ni očka in mamic tu,
zakaj zapustiti smo morali dom,
zakaj nas pregnal je sem ogenj in grom,
zakaj letos nimamo lučk in daril?
Mar nas je Bogec že res zapustil?

Ne vem, reče sestra, ti vprašaš preveč:
če vsaj bi imeli zakurjeno peč,
povedala pravljico bi ti lepó,
kako smo imeli božično drevo,
na mizi kolače, na ustnicah smeh...
Na to zdaj pomisli, zdí se mi greh.
In očka in mama sta bila pri nas,
danes smo sami, nam, tačnim, je mráz.

Körting - Hornyphon Braun

Braun 4-cevni vsevalovni super komplet din 3600.—

Radio veletrgovina:

RADIO TSCHARRE,
Maribor, Zrinjskega trg 9

žen božični sen. Grenkobo čuti v grlu in njegov jok se duši v neizmerni bolečini.

Božič! Vejice, udarci in sedaj niti matere ni pri njem — ubogi Ivan! H. E.

Kotiček sodružic

Otroci in zima.

Skoraj vsi otroci imajo zimo, sneg in mrzajski kot poletje. Če je otrok še tako reven, nič ne misli na to, da je lani pozimi zmrzoval in stradal, da bo letošnja zima morda še hujša, prav tako se veseli snega kakor otrok, ki ima pozimi tople kožuh in zakurjeno sobo, lepe smučiči in sanke. Čim zapade sneg, so pač vsi otroci čisto neumni nanj in hitijo ven. Ne branimo jim tega veselja, zlasti v božičnih počitnicah, če je kaj snega, naj se vsaj nakapajo in nasankajo, če jim že ne moremo kupiti smučiči in drsalk. Snežna pokrajina je najbolj zdrava, ker je ozračje prečiščeno in so tla brez prahu, brez bacilov. Dobro pa moramo paziti na to, da se otroci ko pridejo s snega domov, takoj preobujejo in preoblečejo, da dobijo takoj skodelico vročega mleka, lipovega čaja ali žitne kave, pa tudi, da so potem na gorkem in da gredo kmalu spat.

Če se otrok vzlic skrbi malo prehladi, če kašlja in kiha, je treba paziti, da ostane pri tem, da ne postane ta prehlad podlaga za mnoge druge bolezni, za angino, davico in pljučnico. Prehlajen otrok naj gre čimprej v posteljo, saj zdaj ima čas, ko ni šole. Če le možoče, naj se otroci zdaj v božičnih počitnicah utrdijo in okrepe, naj dobivajo jabolka, med in surovo maslo, ker se včasih zgodi, da se jim v šolskem času niti ne ljubi jesti ali pa ne utegnejo. Paziti je treba na to, da so otroci v teh dneh primerno oblečeni, ne predebelo in ne prelahko. Za zimo niso nogavice dokolenke in srčice s kratkimi rokavi. Predvsem pa morajo imeti otroci tople obutev, kajti mokre in mrzle noge so poglaviti vzrok prehlada.

Proti mrzlim nogam

Marsikateri človek trpi na tem, ker si ponoči v postelji ne more ogreti nog. Če koga rado zebe v noge, je vzrok ta, da ima prelen

krvni obtok. Občutek mrzlih nog je dostikrat podedovan in ga spremlja malokrvnost, zaprtje in živčna razdraženost. Včasih pa utegne biti vzrok mrzlim nogam tudi ta, da kdo še v postelji ne da svojim možganom miru in naporno premišluje. Tako se zbira kri v možganih, noge pa ostajajo mrzle. Pri marsikomu je stvar tako huda, da mu nič ne pomaga, če se še bolj toplotno obuje; noge ima le vedno mrzle. To je dokaz, da mora priti toplota od znotraj, od pravičnega krvnega obtoka in je obleka in obutev le zato, da se ta toplota ne oddaja po nepotrebnem.

Najvažnejše je torej, da skrbimo za zadostno in primerno gibanje, ki nam uredi krvni obtok. Vedno moramo skrbeti za to, da se noge segrejejo iz notranosti, iz telesa samega. Zato moramo tudi paziti, da imamo vedno primerno obutev. Zoper mrzav v nogah pomagajo zelo dobro vložki iz plutovine ali slame, ki jih damo v čevlje. Zelo dobro greje tudi časopisni papir. Mokre noge ne morejo biti tople. Zato si moramo mokre čevlje in nogavice takoj sezuti, čim pridemo domov. Pa tudi če ne gremo iz hiše, moramo pozimi nogavice pridno menjati, če hočemo imeti tople noge. Nogavice postanejo od nog hitro potne in vlažne, potem pa imamo vedno mrzle noge, ker ovirajo vlažne nogavice obtok krvi.

Zelo nezdravo je, če gre kdo z nogavicami v posteljo. Če obdržimo ponoči nogavice na nogah, ne more koža na nogah ponoči v dovoljni meri izločati znoja in z njim vred vse nepotrebne »šlindre« iz telesa. Kri se bo potem še bolj leno pretakala in noge bodo vedno bolj mrzle. Proti mrzlim nogam se zavarujemo drugače. Ker je najboljši varovalec toplote zrak, ki je slab prevodnik, si na najzdravejši način ohranimo tople noge, ako jih obdamo z zrakom. V ta namen si za posteljo oskrbimo široke hlače, ki spodaj nimajo odprtine, ki se torej končujejo v zelo ohlapnem stopalu. Tako je potem noga vedno v nekaki zračni kopeli. Lahko si pa damo napraviti posebne ohlapne nogavice, ki morajo segati nad kolena. Ne smejo pa biti pletene, ker se potem tesno oprijemajo nog, ampak morajo biti iz flanele ali svile. V takih nogavicah imamo potem noge vedno prijetno tople.

Proti mrzlim nogam pomagajo dobro tudi tople kopeli za noge. Najboljše so menjalne kopeli. V eno posodo damo vročo vodo, v drugo pa hladno. V vroči vodi držimo noge približno pet minut, nato jih za hip vtaknemo v mrzlo vodo, držimo spet v vroči in tako ponovimo trikrat do petkrat. Končno si drgnemo noge z robato brisačo tako dolgo, da postanejo tople. Take tople nožne kopeli so tudi dobre, ker odpravijo prevelik naval krvi v glavo. Tudi pri začetnem nahodu in nervoznem srčnem utripanju dobro pomagajo. Pač pa jih ni priporočati ljudem, ki trpijo na krčnih žilah, ker pospešujejo krčne žile.

Za stare ljudi in za take, ki mnogo sedijo in imajo zato vedno mrzle noge, je pa najbolje, da si zvečer ogrejejo noge z vročo opeko. Kdor količkaj more, si naj kupi grejačo za noge (termofor). To je pocinkana posoda, v katero vlijemo vročo vodo. Stane 48 din. Za tiste, ki spe pozimi v nezakurjenih sobah, je taka grejača neobhodno potrebna, ker takoj segreje vso posteljo in se človek ne muči dolgo ure z mrzlimi nogami, preden se ogreje in zaspi. Seveda si pa obtoka krvi z grejačo ne odzdraviš. Termofor ima pa to slabo stran, da se ga človek preveč navadi in pozimi kar živeti ne more brez njega. Gumijasti termofori pa niso priporočljivi.

Ceneno grejačo si pa lahko sami napravimo doma tako-le: Iz močnega, gostega blaga sešijemo blazino ali vrečko, jo napolnimo s plevami in zašijemo. To blazino ali vrečko segrejejo v peči, oblečemo v toplo pralno preveliko in položimo v posteljo. Grejača ostane topla vso noč in tudi če v spanju ležemo nanjo, se ne poškoduje.

Dr. Avgust Reisman:

„ŠPALIČEK“

(Božični pozdrav iz Prage v Maribor.)

Ze od lanskega Božiča leži na moji mizi kot mašna knjižica debela, v svetlo platno vezana zbirka slik češkega slikarja Mihe Aleša: »Špaliček«.

Na tristo straneh finega, debelega papirja je natisnjenih 305 Aleševih ilustracij k 305 češkim narodnim pesmim in pregovorom. Celo leto sem dan na dan listal po debeli knjigi, od strani do strani in prebiral te čudovito nezne narodne pesmice, ki jih oživljajo risbe velikega češkega umetnika, izrednega prijatelja vsega, kar tvori bistvo podeželskega življenja: vsakodnevnega dela, radosti, skrbi in zlasti vsega, kar srce boli.

Melodije čeških narodnih pesmi so znane po svoji izredni milini in nežnosti, in tudi naši ljudje jih ravno v teh časih vztrajno poslušajo v radiju. Miha Aleš, kateremu je češka mati že od zibelke naprej prepevala iz svojega »špaličeka«, venčeka nabranih narodnih pesmi, pa jim daje s svojimi slikami iz narodnega življenja in prelepe Češke še posebno privlačnost in verzi kar pojejo pod njegovimi risbami. — Aleš je na ta način ohranil Čehom v najvestnejših slikah veren odraz narodnega življenja od let 1870 do 1910, v katero razdobje spadajo njegove risbe k češkim ljudskim pesmim. Med njimi je zelo mnogo tudi slovaških.

Knjižica je izdala za lanski Božič znana češka založba Melantrich v Pragi v res luksuzni opremi, kakršne menda naša knjižica ne pozna. Češka dedketa, v svoji bujni mladosti in nežni ljubezni, njih huzarji in dragonerji, vrančci, zelene loke, pomandrano zelje, mehka detelja, čar božičnih in velikonočnih praznikov, zimska, pomladna in letna poezija, otožna jesen, zapuščenca nevesta, brezskrbni berač, zapravljiv kmet, poredni dimnikar, otroci s šol-

KULTURNI PREGLED

KONCERT SEPTETA BRATOV ŽIVKO

Septet bratov Živko goji vokalno glasbo kakako v komorni obliki in ima zato prav posebne zasluge za našo glasbo...

SLOVENSKA BISTRICA

Martinovanje za siromašne sloje. Živimo v težkih časih in razumljivo je, da si siromašni sloji dandanes marsikdaj ne morejo privoščiti mesa...

SELNICA OB DRAVI

Tudi pri nas so zadnje čase oživeli Nemci. Zbirajo se okrog svojega društva »Kulturbund«.

PTUJ

Poročila sta se s. Verač Janko z gdč. Bariško Novosel iz Vel. Gorice. Čestitamo!

RUŠE

Nogo so zmrcvarila kolesa železniškega vagona v Tvornci za dušik 53 letnemu Andreju Krivcu.

SE VEDNO KUPITE DOBRO IN PO UGODNIH CENAH

Rokavice, nogavice, pletenine, bluze, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki). Volna, preja za strojna ročna dela.

OSET »MARA«, Koroška cesta 26 (Poleg tržnice — Vodnikov trg).

Advertisement for 'DRAVA JE PRAVA' featuring an image of a building and text about quality products and services.

Advertisement for 'RADIO LUŠICKI, Maribor Koroška 11' featuring an image of a radio and text about quality and price.

IZ ČEŠKE

Nova doba in Čehi, Tiskovna agencija PZD je objavila v praških listih pod tem naslovom daljši članek, v katerem med drugim izvaja: »Ali more še eksistirati češki človek, ki bi v svoji kratkovidnosti ne videl resničnega razvoja in bi se dal še vedno zavajati od šepetalne propagande? Čehi spadajo med one narode v Evropi, ki morajo kot prvi v najprednejših vrstah iskati in najti zvezo z novo Evropo. Zato se ne smejo vedno obračati nazaj in se ozirati po preteklosti. Morajo gledati naprej in s trdnim korakom ter odločnim srcem korakati ob boku nemškega naroda v novo Evropo in v novo bodočnost.«

Politična sprememba v Narodni zajednici. Dnevnik »Večer« v Prazi javlja, da je glavni urednik »Večera«, Vladimir Krychtalek, odložil članstvo v odboru »Narodne Zajednice« in obenem prenehal biti pooblaščenec za propagando.

K prepovedi izdelovanja masla opozarja ministrstvo poljedelstva, da velja le za lastnike dojnih krav v okrajih, kjer je predpisana prisilna oddaja mleka.

Sprememba razgleda o nabavi zimskih sukenj. S 15. decembrom je stopila v veljavo sprememba določil o ureditvi uporabe tekstilnega blaga.

Prodaja toaletnega mila. Ministrstvo trgovine opozarja, da se sme tudi milo v skatljah prodajati samo na dobavne listke.

30 prosilcev za razpisano farno. Praški listi javljajo, da je nedavno umrl dekan na fari Milovči pri Domažlicah in je sedaj domaški patronat razpisal župnijo.

MARENBERG

Tiskovna agencija PZD v nedeljo, dne 15. t. m. se je vršil v Marenbergu, v dvorani gostilne Bruderman, občni zbor tamosnjega »Kulturbunda«.

Šiviljske in modne potrebščine

Advertisement for Anton Paš, Maribor, listing various sewing and fashion supplies.

Advertisement for SABA - SIERA - SCHAUB STANDARD - KAPSCH TEFAG IN ORION radio apparatus.

KISUCE

Dr. IVAN HALEK (prevedel dr. Jule Gabrovšek)

SOCILOŠKA RAZPRAVA ZDRAVNIKA O GORATIH KRAJIH SLOVASKE

Tako smo pozabili v svojem računu, da je eden izmed glavnih učinkov alkohola, kot pravi medicina, da je alkohol euforicum. To pomeni, da vsaj v početku svojega delovanja daje čut lahkode, mirnosti in pozabe.

Če je temu tako, potem bi se res vse obrnilo. Alkoholizem se ne bi pokazal kot vzrok, ampak kot posledica. V takem primeru bi pa kaj malo pomagalo, ne-le moralno propovedovanje, ampak tudi trezno prepričevanje.

Takrat mi je nekoč prišla v roke Grotjahnova social-patologija in v njej citat iz Engelsove knjige: »Položaj delavskega razreda v Angliji« iz l. 1845.

da bi jih dovedlo k temu edinemu viru. Delavec pride domov z dela zgaran in zbit, najde stanovanje brez vsake udobnosti, vlažno, neprijetno in umazano. Rad bi se kako poveseil. Nekaj mora imeti, kar bi mu napravilo delo vredno truda, kar bi mu olajšalo misel na jutrišnji dan; njegov izmučeni, neveseli nastrój se stopnjuje še po drugih življenjskih razmerah.

V takih okolščinah je pijanost prenehala biti greh, ki mora zanj grešnik odgovarjati, in postaja fenomen, nujna posledica določenih razmer na predmet, ki vsaj napram tem razmeram stoji nasproti brez volje in svobode.

Pri čitanju tega mesta iz Engelsa se mi je zgodilo to, kar se človeku zgodi ne-le enkrat: razglablja in razmišlja o kakšni stvari gori in dol in ne veste, kaj bi, in marsikaterikrat vam jo osvetli ena sama beseda, ali en sam stavek: brez velikih dokazov ter statističnih in drugih podatkov čutite, — da je temu tako.

»Nekaj mora imeti, kar bi mu napravilo njegovo delo vredno truda, misel na trpki jutrišnji dan znosno.«

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Pozor kmetovalci!

Gre za izredno važno zadevo! V naših krajih pridelamo premalo žita in sploh premalo hrane. Komaj eno tretjino do ene polovice pridelamo, ostalo pa moramo kupovati v kmetijsko aktivnih krajih na jugu naše države.

Da dobimo boljše pridelke, moramo gnojiti. Gnojenje samo s hlevskim gnojem ni zadostno. Zato moramo gnojiti predvsem z nitrofoskatom Z in apnenim dušikom.

Kmetovalci posežite takoj v čim večji meri po tem zelo učinkovitem gnojilu, ki se še za enkrat ni podražilo.

Gnojenje z umetnimi gnojili je od velike vrednosti za male gospodarje in lastnike vrtov, ki nimajo na razpolago dovolj hlevskega

gnoja. Za te lastnike obdelovanja zemlje je nitrofoskal Z najboljši in najučinkovitejši gnojilo, ker vsebuje vse ene hranilne snovi, ki so gospodarskemu rastlinstvu neobhodno potrebne, da rodijo obilno in dobre pridelke.

V interesu naše narodne skupnosti je, da vsak, kdor ima le ped zemlje, na isti prideli kar je največ mogoče. — To lahko vsakdo stori z obilnim in pravičnim gnojenjem z nitrofoskatom Z ozir. apnenim dušikom. Na ta način bomo oblačili vedno večje pomanjkanje v hrani.

Danski parlament je sprejel vladni predlog o postritvi nadzorstva nad cenami z 91 proti štirim glasom.

Delavski pravni svetovalec

Spor z mizarjem (Zagorje ob Savi)

Vprašanje: Pogodil sem se z mizarjem za napravo pohištva. Mizar mi je pohištvo napravil, razen karnise in sem mu cel račun plačal, izvzemši zneska din 85.

Odgovor: Če ste se z mizarjem tako pogodili, kot pravite in boste to tudi lahko dokazali pred sodiščem, si lahko odtegnete

od Vašega računa vrednost karnise, katere vam ni napravil. Ako je morda v proračunu posebej navedena vrednost karnise, lahko odtegnete tisti znesek, v nasprotnem slučaju pa vprašajte drugega zanesljivega mizarja, koliko stane takšna karnisa, katere vam Vaš mizar ni napravil.

Vesele božične praznike

Advertisement for KURNIK, special furniture repair services, located in Jesenice.

Advertisement for Ivan Kravos, Maribor, offering various goods and services.

Advertisement for Viktor Avberšek, Maribor, offering various goods and services.

Advertisement for Vesele božične praznike in srečno novo leto, offering various goods and services.

Advertisement for Vesel Božič in srečno Novo leto, offering various goods and services.

Advertisement for Škrubej Ignac, Črna, offering various goods and services.

Advertisement for Viktor Avberšek, Maribor, offering various goods and services.

Advertisement for Vesele božične praznike in srečno novo leto, offering various goods and services.

Za praznike

dobite izborna vina po izbiri ter zmerni cenj pri **Senici**, Kneza Kocija 5.

ZA BOŽIČ**smučič****sanke****drsalke**

in vse druge potrebščine
za zimski sport

Pinter & Lenard

Maribor, Aleksandrova c. 34

*Vesel Božič**in**srečno novo leto**želi tvrdka*

FRANJO MAJER
MARIBOR

Za Vašo družino

kekse in sadni kruh iz
pekarnice Robaus, nasl.

Rakuša, Maribor

Koroška c. 24

Največja izbira

vodilnih nemških kvalitetnih znamk, kakor:

Telefunken**Lorenz****Mende****Blaupunkt****Radione**

olajšuje nakup. Brezobvezno predvajanje.
Najstarejša, moderno opremljena radio-delavnica.

RADIO STARKEL**Maribor****Trg Svobode štev. 6**

Telef. 26-85

Podpisana pivovarna

priporoča vsem cenjenim odjemalcem
svoje priznane prvostvornosti

marčno in bok-pivo*Pivovarna***Tscheligi**

Maribor, Koroška cesta 2

Kupujte pri naših
oglaševalcih!

Okraski za božično drevo

*Čokolada, sveže pecivo, sadni kruh, torte,
fine bonbone priporoča slaščičarna*

EMAN. ILICH

Maribor, Slovenska ulica 6 - Meljska cesta 2

Ljudska samopomoč

zavarovalna zadruga z omejenim jamstvom

v Mariboru, Aleksandrova cesta 47 (v lastni palači)

zavaruje zdrave osebe obeh spolov:

1. za posmrtno zavarovanje od 16. do 80 let. Polna zavarovalna vsota se izplača v slučaju smrti ali z dovršenim 85. letom.
2. za posmrtno zavarovanje s skrajšanim plačevanjem na 10, 15, 20, in 25 let v starosti od 16. do 65. leta. Zavarovalna vsota se izplača ob smrti zavarovanca ali z dovršenim 75. letom.
3. za doživetje in smrt v starosti od 16. do 60. leta. Leta na 10, 15, 20, 25, 30, 35 in 40 let. Zavarovalna vsota se izplača ob smrti zavarovanca oziroma po poteku dogovorjenih let.
4. za doto od 1. do 16. leta in se zavarovalnina izplača z dovršenim 21. letom.

Do sedaj izplačali na zavarovalnicah nad 44 milijonov din.

Rezervni fond znaša nad 77 milijonov din.

Zahtevajte brezplačno in brezobvezno prospekte! Sprejemamo zastopnike!

Kdor se zavaruje, shranjuje!

DARUJTE

za zimsko

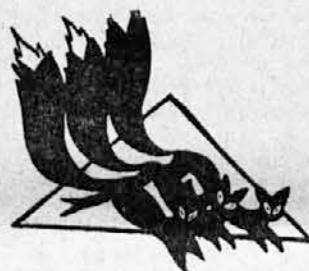
pomoč

mestnim revežem

Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi vsem svojim odjemalcem

*industrija***„KARO“ čevljev***Dragotin Roglič**Maribor*

Cankarjeva ulica - Gosposka ulica 13

VELIKA IZBIRA KOŽUHOVINE
P. SEMKO

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

TEL. 29-72

Prijetne božične praznike želi svojim cenj. odjemalcem

Tekstilana Škerbinek, Maribor

Kralja-Petra trg (ob državnem mostu)

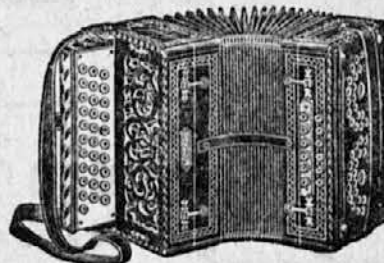
Delavci in namenščenci! Svinčnike, kvalitetna in poceni nalična peresa, noteze, šolske potrebščine za deco, knjige, razglednice, in igralne karte itd. kupite najugodnejše pri tvrdki **A. Koren, Maribor, Gosposka ul. 9 - Tel. 29-41**

Harmonike in vse druge godbene instrumente

direktno iz tvornice odn. tvorniške zaloge

Meinel & Harold, Maribor

Ceniki
brezplačno

Ceniki
brezplačno

Praktična božična darila

blago za obleke iz čiste volne,
blago za moške obleke itd. pri

DOLČEK & MARINI
MARIBOR, Gosposka ulica štev. 27